

VENDIM
Nr. 43, datë 4.6.2024

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Sandër Beci	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, më datë 4.6.2024 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 15 (B) 2023 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Bardhyl Ibra

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Ministria e Drejtësisë, përfaqësuar me autorizim nga Xhelal Kasaj, Erion Ndreca dhe Ornela Marku. Ministria e Financave

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-3346, datë 26.7.2023, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

Konstatimi i cenimit të së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm dhe përshpejtimi i procedurave të gjykimit.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, pikat 1 e 2 dhe 43 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6, pika 1 dhe 8 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); neni 48 i ligjit nr. 49, datë 3.5.2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (*ligji nr. 49/2012*); nenet 396/6, 399/2, 399/4, 399/5 dhe 399/7 të Kodit të Procedurës Civile (*KPC*); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sandër Beci, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Ministrisë së Drejtësisë (*MD*) dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë (*MFE*), si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Bardhyl Ibra (*kërkuari*) më datë 13.7.2017 ka paraqitur kallëzim penal në Prokurorinë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës (*Prokuroria Durrës*) ndaj punonjësve të Zyrës Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Durrës (*ZVRPP, Durrës*). Në lidhje me këtë kallëzim, me vendimin nr. 3911, datë 26.12.2017, ajo prokurori ka vendosur mosfillimin e procedimit penal. Ndaj këtij vendimi kërkuesi ka paraqitur ankim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Durrës, e cila, me vendim të formës së prerë nr. 11-2018-1119(93), datë 9.3.2018, ka vendosur pranimin e kërkesës

dhe urdhëruar Prokurorinë Durrës të kryejë arsyetimin e plotë të vendimit të mosfillimit të çështjes penale, duke korrigjuar edhe gabimet materiale të këtij vendimi.

2. Më datë 28.5.2018, kërkuesi ka depozituar padi në gjykatë kundër MD-së dhe MFE-së, duke kërkuar detyrimin e të paditurve për ta dëmshpërblyer në shumën 100.000 lekë, për shkak të veprimeve të parregullta të Prokurorisë Durrës në përmbushjen e detyrës, për shkak të mosarsyetimit të drejtë të vendimit të mosfillimit të procedimit penal nr. 3911/2017. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr. (11-2019-4385)1993, datë 25.7.2019, ka vendosur pranimin e padisë, duke detyruar të paditurit, MD-në dhe MFE-në, t'i paguajnë kërkuesit në mënyrë solidare shumën prej 100.000 lekësh. Kundër këtij vendimi të paditurit kanë paraqitur ankim dhe çështja është regjistruar në Gjykatën e Apelit Durrës më datë 14.10.2019. Në vijim, pas organizimit të ri gjyqësor dhe fillimit të funksionimit të një gjykate të vetme apeli të juridiksionit të përgjithshëm, prej shkurtit 2023 çështja është për shqyrtim në Gjykatën e Apelit të Juridiksionit të Përgjithshëm.

3. Më datë 29.5.2023, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për konstatimin e cenimit të procesit të rregullt ligjor si rezultat i mosgjykimit brenda afatit të arsyeshëm të ankimit të ushtruar nga të paditurit dhe përshpejtimin e shqyrtimit të çështjes nga Gjykata e Apelit e Juridiksionit të Përgjithshëm.

4. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, pasi ka kërkuar mendim nga gjyqtari relator i çështjes në gjykatën e apelit, me vendimin nr. 00-2023-3346, datë 26.7.2023, ka vendosur rrëzimin e kërkesës së kërkuesit. Kolegji Civil, në vlerësim të standardeve të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) për afatin e arsyeshëm, ka vlerësuar se çështja nuk paraqitet komplekse dhe nuk konstatohet ndonjë sjellje e palëve që të ketë ndikuar në kohëzgjatjen e procesit. Në vijim, ai kolegji ka vlerësuar se për kërkuesin nuk vjen ndonjë rrezik i veçantë nga mosgjykimi i çështjes në afatin e përcaktuar ligjor. Ndërsa për mosveprimin e gjykatës së apelit, Kolegji Civil ka vlerësuar se duhet mbajtur në konsideratë se vonesa e gjatë në shqyrtimin e çështjes është rrjedhojë e një problematike të përgjithshme që e kalon rastin konkret. Sipas tij, përbën një fakt të njohur botërisht se reforma në drejtësi ka shkarkuar/pezulluar një numër të konsiderueshëm gjyqtarësh, proces i cili natyrshëm ka sjellë kosto për qytetarët (*shih paragrafët 11, 13 dhe 14 të vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë*).

5. Më datë 14.11.2023, kërkuesi ka paraqitur kërkesë në Gjykatën Kushtetuese (Gjykata), sipas objektit. Kolegji i Gjykatës, më datë 27.12.2023, bazuar në nenin 21, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

6. Gjykata, duke pasur në vëmendje se Këshilli i Ministrave, me vendimin nr. 31, datë 17.1.2024, "*Për përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Financave*", i ka kaluar MF-së kompetencat e MFE-së, emrat ose akronimet e këtyre institucioneve në tekstin e këtij vendimi janë përdorur në përkëmbim respektiv të njëri-tjetrit, duke iu referuar kohës që janë kryer veprime prej tyre.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

7. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtuar se i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

7.1 *Së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm*, pasi shqyrtimi i çështjes në gjykatën e apelit është regjistruar në vitin 2019 dhe ende nuk është shqyrtuar, në kundërshtim me nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, si dhe dispozitat e Kodit të Procedurës Civile (KPC), nenet 399/1-399/12. Kjo zvarritje sjell pasoja negative për kërkuesin, pasi ai është në moshën 72-vjeçare, për rrjedhojë nuk ka kur ta gëzojë këtë të drejtë.

8. **Subjekti i interesuar, Ministria e Drejtësisë**, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtuar se:

8.1 Për sa i përket mosshqyrtimit të çështjes së kërkuesit duhet mbajtur në konsideratë ngarkesa totale individuale e gjyqtarit relator. Vonesa e gjatë në shqyrtimin e mosmarrëveshjeve është një fakt i ditur botërisht si pasojë e reformës në drejtësi, e cila ka shkarkuar/pezulluar një numër të konsiderueshëm gjyqtarësh. Gjykata ka trajtuar një sërë rastesh në lidhje me konstatimin e afatit të arsyeshëm, në të cilat ka analizuar ngarkesën e gjykatave dhe numrin e çështjeve të prapambetura.

Gjithashtu, edhe Komisioni i Venecies e ka cilësuar reformën në drejtësi të domosdoshme edhe nëse do të sillte pasoja të paparashikuara. Pala kërkuese ka depozituar edhe herë të tjera kërkesa për konstatimin e cenimit të afatit të arsyeshëm në Gjykatën e Lartë dhe në 4 prej tyre është vendosur rrëzimi i tyre. Po kështu, në Gjykatë rezultojnë 3 kërkesa nga kërkuesi dhe në referim të tyre dilet në konkluzionin që kërkesat e tij më shumë se për t'i dhënë zgjidhje themelit të çështjeve të tij, janë tregues se ai po përdor mekanizma ligjorë për përfitime, duke krijuar në këtë mënyrë praktika abuzive.

9. Subjekti i interesuar, Ministria e Financave, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar se:

9.1 Nga kërkesa e depozituar pala kërkuese nuk paraqet kërtime të mirëfillta, por u referohet disa paragrafëve të vendimeve të Gjykatës dhe GJEDNJ-së ndër vite pa krijuar një renditje dhe lidhje logjike ndërmjet tyre. Gjykata duhet të investohet kur kërkuesi të ketë paraqitur një mjet procedural (*kërkesë*) që në brendësi parashtron argumente në lidhje me të drejtat me natyrë kushtetuese që i cenohen. Në rastin konkret ai nuk paraqet asnjë argument me natyrë kushtetuese lidhur me shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë që ka vendosur rrëzimin e kërkesës për konstatimin e cenimit të afatit të arsyeshëm. Nga ana tjetër, ligjvënësi, nëpërmjet ndryshimeve të KPC-së me ligjin nr. 38, datë 1.8.2017 (*ligji nr. 38/2017*), ka parashikuar rrethanat e pamundësisë objektive si kusht për mosllogaritjen e afateve që kalojnë, për sa kohë vepron kjo gjendje, që do të thotë se në kohëzgjatjen e gjykimit nuk llogaritet koha e pamundësisë objektive, duke përjashtuar zbatimin e nenit 399/2, pika 2, të KPC-së, nëse vlerësohet nga gjykata në të cilën po shqyrtohet çështja, se ndodhet në këto kushte.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuetit

10. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Referuar neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

11. Kërkuesi, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi është palë ndërgjyqëse në procesin gjyqësor në gjykatën e apelit, për të cilin ka ngritur pretendime në drejtim të standardit të gjykimit brenda një afati të arsyeshëm.

12. Një kriter tjetër është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, i parashikuar nga neni 131, pika 1, shkronja “f”, i Kushtetutës dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000, që kërkon shfrytëzimin në rrugë normale të mjeteve juridike efektive, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete. Për sa u përket kërkesave për konstatimin e cenimit të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm, Gjykata, pas ndryshimeve që iu bënë KPC-së me ligjin nr. 38/2017, ka mbajtur qëndrimin se legjislacioni i brendshëm parashikon mjete juridike efektive që i ofrojnë individit rezultate konkrete për rivendosjen e kësaj të drejte kushtetuese. Në këtë kuptim, individ duhet t’u drejtohet gjykatave të zakonshme, në përputhje me parashikimet e KPC-së, dhe vetëm pasi të ketë shteruar garancitë e mbrojtjes që i ofrohen nga juridiksioni i zakonshëm gjyqësor, ai mund të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues (*shih vendimet nr. 46, datë 3.10.2023; nr. 44, datë 26.9.2023; nr. 2, datë 17.2.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Gjykata vëren se kërkuesi, bazuar në nenet 399/2 e vijues të KPC-së, i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për përsheptimin e gjykimit në apel të çështjes së tij, e cila ishte për shqyrtim

në atë gjykatë që prej vitit 2019. Kolegji Civil, me vendimin nr. 00-2023-3346 datë, 26.7.2023, ka vendosur rrëzimin e kërkesës, ndaj, për rrjedhojë, i vetmi mjet në dispozicion të kërkuarit për rivendosjen e së drejtës së pretenduar të cenuar është ankimi kushtetues individual.

14. Për sa i përket legjitimitetit *ratione temporis*, Gjykata vëren se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është i datës 26.7.2023, ndërsa komunikimi i këtij vendimi i është bërë kërkuarit nëpërmjet shërbimit postar më datë 18.9.2023. Kërkuari i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, sipas objektit, më datë 14.11.2023, ndaj në këto kushte Gjykata vlerëson se ankimi kushtetues individual i kërkuarit është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

15. Në lidhje me legjitimitetin *ratione materiae*, në thelb, objekt i ankimit kushtetues individual është tejzgjatja e procedurave gjyqësore për shqyrtimin e çështjes së kërkuarit në gjykatën e apelit, i cili, në kuptim të neneve 42 dhe 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, bën pjesë në juridiksionin kushtetues.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për shqyrtimin e çështjes brenda një afati të arsyeshëm

16. Kërkuari pretendon se i është cenuar e drejta për gjykim brenda afatit të arsyeshëm, e garantuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, pasi shqyrtimi i çështjes në gjykatën e apelit është regjistruar në vitin 2019 dhe ende nuk është shqyrtuar në kundërshtim edhe me dispozitat e KPC-së, nenet 399/1–399/12. Kjo zvarritje sjell pasoja negative, pasi ai është në moshën 72-vjeçare, për rrjedhojë nuk ka kur ta gëzojë këtë të drejtë.

17. Subjekti i interesuar, Ministria e Drejtësisë, ka parashtruar se për mosshqyrtimin e çështjes së kërkuarit duhet mbajtur në konsideratë ngarkesa totale individuale e gjyqtarit relator. Vonesa e gjatë në shqyrtimin e mosmarrëveshjeve është një fakt i ditur botërisht si pasojë e reformës në drejtësi e cila ka shkarkuar/pezulluar një numër të konsiderueshëm gjyqtarësh. Gjykata ka trajtuar një sërë rastesh në lidhje me konstatimin e cenimit të afatit të arsyeshëm në të cilat ka analizuar ngarkesën e gjykatave dhe numrin e çështjeve të prapambetura. Gjithashtu, edhe Komisioni i Venecias e ka cilësuar reformën në drejtësi të domosdoshme, edhe nëse do të sillte pasoja të paparashikuara. Pala kërkuare ka depozituar edhe herë të tjera kërkesa për cenimin e konstatimit të afatit të arsyeshëm në Gjykatën e Lartë dhe në 4 prej tyre është vendosur rrëzimi i padisë. Po kështu, në Gjykatë rezultojnë 3 kërkesa nga kërkuari. Në referim të tyre dilet në konkluzionin që kërkesat e tij më shumë se për t'i dhënë zgjidhje themelit të çështjeve të tij janë tregues se ai po përdor mekanizma ligjorë për përfitime, duke krijuar në këtë mënyrë praktika abuzive.

18. Subjekti i interesuar, Ministria e Financave, ka parashtruar se kërkuari nuk paraqet kërtime të mirëfillta por u referohet disa paragrafëve të vendimeve të Gjykatës dhe GJEDNJ-së ndër vite pa krijuar një renditje dhe lidhje logjike ndërmjet tyre. Gjykata duhet të investohet kur kërkuari të ketë paraqitur një mjet procedural/kërkesë që në brendësi parashtron argumente në lidhje me të drejtat me natyrë kushtetuese që i cenohen. Në rastin konkret ai nuk paraqet asnjë argument me natyrë kushtetuese lidhur me shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, i cili ka vendosur rrëzimin e kërkesës për konstatimin e cenimit të afatit të arsyeshëm. Nga ana tjetër, ligjvënësi nëpërmjet ligjit nr. 38/2017 ka parashikuar rrethanat e pamundësisë objektive si kusht për mosllogaritjen e afateve që kalojnë për sa kohë vepron kjo gjendje, që do të thotë se në kohëzgjatjen e gjykimit nuk llogaritet koha e pamundësisë objektive, duke përjashtuar zbatimin e nenit 399/2, pika 2, të KPC-së, nëse vlerësohet nga gjykata se ndodhet në këto kushte.

19. Neni 42 i Kushtetutës përcakton se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, lirive dhe interesave të tij kushtetues dhe ligjorë ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka vlerësuar se kohëzgjatja e gjykimit, normalisht, llogaritet nga momenti i fillimit të procesit gjyqësor deri në dhënien e vendimit dhe se në kohëzgjatjen e përgjithshme të gjykimit nuk përjashtohen vonesat e shkaktuara nga zbatimi i reformës në drejtësi, pasi barra e këtyre vonesave nuk duhet të zhvendoset te palët ndërgjyqëse (*shih vendimet nr. 46, datë 3.10.2023; nr. 6, datë 16.2.2023; nr. 13, datë 26.5.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuesi ka depozituar në gjykatën e rrethit padi me objekt dëmshpërblimin në vlerën 100.000 lekë për veprimet e parregullta të Prokurorisë Durrës në përmbushje të detyrës, për shkak të mosarsyetimit të drejtë të vendimit të mosfillimit të procedimit penal nr. 3911/2017 për kallëzimin e ushtruar nga ana e tij. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës e ka pranuar padinë e kërkuesit, ndërsa të paditurit kanë paraqitur ankim në Gjykatën e Apelit Durrës dhe çështja është regjistruar pranë saj më datë 14.10.2019. Sipas shkresës nr. 10713, datë 25.7.2023 të Gjykatës së Apelit të Juridiksionit të Përgjithshëm, pas fillimit të funksionimit të saj, çështja është rishortuar më datë 3.2.2023 dhe është në pritje për t'u shqyrtuar sipas radhës së çështjeve (nga më e vjetra) të të njëjtit lloj/natyre.

21. Lidhur me afatet e gjykimit të mosmarrëveshjes civile, KPC-ja, me ndryshimet e vitit 2017, në grupin e rregullave për mjetet e ankimit për konstatimin e shkeljeve të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm, ka përcaktuar afatin 2-vjeçar për përfundimin e gjykimit në shkallë të dytë (neni 399/2, pika 1, shkronja "b", i KPC-së). Kjo nënkupton se formalisht gjykimi i çështjes në gjykatën e apelit ka tejkaluar afatin e përcaktuar ligjor.

22. Në këtë drejtim, Gjykata, sikurse tashmë ka konstatuar gjatë gjykimit të çështjeve që lidhen me kohëzgjatjen e paarsyeshme të afatit në parim, vonesa në gjykimin e çështjeve të individëve është pasojë e ngarkesës së lartë në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm shkaktuar nga zbatimi i reformës në drejtësi. Gjithashtu, Gjykata ka pohuar se pavarësisht rëndësisë dhe përfitimeve që sjellin reformat në sektorin e drejtësisë, ligjvënësi ka për detyrë të marrë masat dhe të gjejë mjetet e duhura për ndryshimin e gjendjes faktike, me qëllim që ligjet të zbatohen dhe gjykatat e të gjitha niveleve të funksionojnë normalisht (*shih vendimet nr. 2, datë 17.2.2022; nr. 37, datë 5.11.2021; nr. 35, datë 1.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjithsesi, kjo gjendje është duke u zgjatur prej disa vitesh, prandaj edhe metodat e identifikuara nga vetë gjykatat dhe Këshilli i Lartë Gjyqësor, në cilësinë e organit kushtetues që ka përgjegjësinë për të siguruar mbarëvajtjen e pushtetit gjyqësor (neni 147, pika 1, i Kushtetutës), tregojnë se mekanizmat e parashikuar nga nenet 399/1-399/12 të KPC-së i shërbejnë një kohe normale të veprimtarisë gjyqësore, pra jo situatës së jashtëzakonshme, në pikëpamje të volumit, që ndodhet tashmë sistemi i drejtësisë (*shih vendimet nr. 61, datë 20.11.2023; nr. 68, datë 7.12.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Në vështrim të standardeve të mësipërme, për të vlerësuar nëse në rastin në shqyrtim ka pasur tejzgjatje të paarsyeshme të afatit, pra nëse kërkuesit i është cenuar e drejta kushtetuese për proces të rregullt në këtë aspekt, Gjykata do të analizojë rrethanat e veçanta të çështjes konkrete dhe kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese që lidhen me: (i) sjelljen e kërkuesit; (ii) kompleksitetin e çështjes; (iii) sjelljen e autoriteteve; (iv) rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuesi (*shih vendimet nr. 68, datë 7.12.2023; nr. 6, datë 16.2.2023; nr. 13, datë 26.5.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Në lidhje me *sjelljen e kërkuesit* Gjykata vëren se kërkuesi, pasi ka konstatuar se nuk ishte planifikuar shqyrtimi i ankimit të palës së paditur në gjykatën e apelit, i është drejtuar fillimisht Gjykatës së Lartë me kërkesën e datës 29.5.2023 për konstatimin e cenimit të afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e shqyrtimit të çështjes, në përputhje me parashikimet e KPC-së. Kjo kërkesë në vijim është rrëzuar nga Gjykata e Lartë me vendimin nr. 00-2023-3346, datë 26.7.2023.

25. Gjykata vëren se edhe Gjykata e Lartë ka vlerësuar se nuk konstatohet ndonjë sjellje e palëve që të ketë ndikuar në kohëzgjatjen e procesit (*shih paragrafin 13 të vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë*). Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se nuk rezulton që palët në proces të jenë bërë shkak ose të kenë shkaktuar vonesa në gjykimin e çështjes.

26. Për sa i takon *kompleksitetit të çështjes*, Gjykata vëren se çështja ka natyrë civile, me të paditur MD-në dhe MF-në dhe ka vetëm një kërkim, atë të dëmshpërblimit në masën 100.000 lekë si pasojë e veprimeve të parregullta të Prokurorisë Durrës në përmbushje të detyrës, për shkak të mosarsyetimit të drejtë të vendimit të mosfillimit të procedimit penal nr. 3911/2017, për kallëzimin e bërë nga kërkuesi. Në këtë çështje, gjykata e shkallës së parë ka vendosur pranimin e padisë dhe nëpërmjet ankimit nga të paditurit është vënë në lëvizje gjykata e apelit. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se çështja nuk paraqitet komplekse.

27. Për sa i përket *sjelljes së autoriteteve*, duke mbajtur në konsideratë për sa është theksuar më sipër për situatën aktuale të ngarkesës së sistemit gjyqësor për shkak të reformës në drejtësi (*shih paragrafin*

14 të vendimit të Gjykatës së Lartë), Gjykata vëren se çështja e kërkuarit është në pritje për shqyrtim në gjykatën e apelit tashmë prej më shumë se 4 vjetësh, ndërsa kohëzgjatja totale e procedurave nga momenti i paraqitjes së padisë në gjykatën e rrethit është mbi 5 vjet. Nga të dhënat e marra nga gjykata e apelit, sikurse arsyetohet edhe Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në vendimin për rrëzimin e kërkesës së tij për konstatimin e tejzgjatjes së gjykimit dhe përshpejtimin e procedurave, ajo gjykatë është në pamundësi objektive për të gjykuar çështjen e kërkuarit brenda afatit të arsyeshëm, për shkak të volumit të lartë dhe radhës së çështjeve të tjera më të vjetra, me të njëjtën shkallë ose më të lartë përparësie, në pritje për t'u gjykuar. Prandaj, në analizë të të dhënave të mësipërme, Gjykata vlerëson se kohëzgjatja e gjykimit të çështjes së kërkuarit lidhet me ngarkesën e lartë në gjykatën e apelit, shkaktuar nga zbatimi i reformës në drejtësi.

28. Së fundmi, në lidhje me *rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuari*, Gjykata, në përputhje me praktikën e GJEDNJ-së, ka vlerësuar se për disa çështje ka interes veçanërisht të lartë nisur nga interesi i kërkuarit. Gjykata, referuar dokumenteve në dosjen gjyqësore të administruar për qëllime të këtij gjykimi, vëren se në thelb kërkuari e ka lidhur të drejtën e tij për dëmshpërblim me veprimet e parregullta të prokurorisë për mosarsyetimin e drejtë të vendimit të mosfillimit të procedimit penal nr. 3911/2017 për kallëzimin e bërë nga ai. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se çështja e tij, për shkak të natyrës që ka, nuk lidhet me interesa “*vetjakë e jetësorë*”, duke qenë se pretendimet e kërkuarit kanë të bëjnë me veprimet e parregullta të Prokurorisë Durrës, pretendime të cilat janë gjetur të drejta me vendimin e formës së prerë të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës nr. 11-2018-1119(93), datë 9.3.2018, e cila ka urdhëruar Prokurorinë Durrës të kryejë arsyetimin e plotë të vendimit të mosfillimit të çështjes penale, duke korrigjuar edhe gabimet materiale të këtij vendimi. Në këto kushte, në drejtëm të kriterit të rëndësisë së asaj çfarë rrezikon kërkuari për shkak të vonësës së gjykatës së apelit në shqyrtimin e çështjes së tij, Gjykata vlerëson se në kontekst të rrethanave të rastit, kërkuari nuk ka argumentuar dhe provuar rrezikun për interesat e tij, natyra dhe rëndësia e të cilëve të justifikojë trajtimin me përparësi dhe shpejtësi të veçantë të çështjes së tij.

29. Për sa më sipër, duke vlerësuar së bashku përfundimet e analizës të secilit prej kriterëve të mësipërme që janë përcaktuese të kohëzgjatjes së arsyeshme të procesit, në kuptim të rëndësisë së asaj çfarë rrezikon kërkuari, Gjykata çmon se në rrethanat e rastit konkret, për shkak të natyrës së çështjes dhe efekteve që ajo ka në gjykimin civil ku kërkuari është palë, kjo çështje nuk përbën shkak të arsyeshëm në aspektin kushtetues për t'u shqyrtuar me prioritet, ndaj kërkesa nuk pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 4.6.2024.

Shpallur, më 5.7.2024.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Elsa Toska, Ilir Toska, Sandër Beci, Genti Ibrahimi

Anëtar kundër: Marsida Xhaferllari, Sonila Bejtja, Fiona Papajorgji, Marjana Semini

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes, që i përket kërkuetit Bardhyl Ibra, me objekt: “*Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-3346, datë 26.7.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Konstatimi i cenimit të së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm dhe përshpejtimi i procedurave të gjykimit*”, ne, gjyqtarët në pakicë, ndajmë qëndrim të ndryshëm nga shumica, pasi vlerësojmë se duhet të ishte vendosur pranimi i kërkesës.

2. Në çështjen konkrete rezulton se kërkueti ka vënë në lëvizje një proces gjyqësor me objekt detyrimin e të paditurve, Ministria e Drejtësisë (MD) dhe Ministria e Financës dhe Ekonomisë (MF), për t’i shpërblyer dëmin në shumën 100.000 lekë për veprimet e parregullta të shkaktuara nga Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Durrës për mosarsyetimin e vendimit të mosfillimit të procedimit penal nr. 3911/2017, të kallëzuar prej tij, parregullsi e cila ishte vërtetuar me vendimin gjyqësor të formës së prerë nr. 11-2018-1119(93), datë 9.3.2018. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr. (11-2019-4385) 1993, datë 25.7.2019, ka vendosur pranimin e padisë. Mbi bazën e ankimit të subjekteve të interesuara, çështja është regjistruar në Gjykatën e Apelit Durrës më datë 14.10.2019. Duke qenë se çështja nuk u mor në shqyrtim nga gjykata e apelit për disa vite, më datë 29.5.2023 kërkueti i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm për gjykimin e çështjes nga gjykata e apelit dhe përshpejtimin e procedurave, bazuar në nenin 399/2, pika 1, shkronja “b”, të KPC-së. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-3346, datë, 26.7.2023, ka vendosur rrëzimin e kërkesës, me arsyetimin se vonesa e gjatë në shqyrtimin e çështjes është rrjedhojë e një problematike të përgjithshme që e kalon rastin konkret, që lidhet me efektet e reformës në drejtësi, si pasojë e së cilës janë shkarkuar/pezulluar një numër i konsiderueshëm gjyqtarësh (*shih paragrafët 11, 13 dhe 14 të vendimit të Kolegjit Civil*).

3. Më datë 14.11.2023, kërkueti i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues për konstatimin e cenimit të së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm të çështjes nga gjykata e apelit dhe përshpejtimin e shqyrtimit të saj nga ajo gjykatë, konstatimin e cenimit të kësaj të drejte edhe nga Gjykata e Lartë, si edhe shfuqizimin e vendimit nr. 00-2023-3346 datë, 26.7.2023 të Kolegjit Civil të asaj gjykate.

4. Shumica, me të drejtë, e ka shqyrtuar çështjen sipas nenit 42 të Kushtetutës, duke konstatuar se është në pritje të një vendimi në gjykatën e apelit prej më shumë se 4 vjetësh, ndërsa kohëzgjatja totale e procedurave nga momenti i paraqitjes së padisë në gjykatën e rrethit është mbi 5 vjet. Në këto rrethana, për të përcaktuar nëse i është cenuar e drejta kushtetuese, ajo ka marrë në analizë kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese që lidhen me: (i) sjelljen e kërkuetit; (ii) kompleksitetin e çështjes; (iii) sjelljen e autoriteteve; (iv) rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkueti. Shumica ka vlerësuar se kërkueti ka vepruar në përputhje me të drejtat e tij procedurale (*shih paragrafin 25 të vendimit*), se çështja nuk paraqitet komplekse (*shih paragrafin 26*) dhe se kohëzgjatja e gjykimit të çështjes së kërkuetit lidhet me ngarkesën e lartë në gjykatën e apelit, shkaktuar nga zbatimi i reformës në drejtësi (*shih paragrafin 27*).

5. Ndërsa bashkohemi me shumicën në lidhje me këto gjetje, ndajmë qëndrim të ndryshëm për sa i përket vlerësimit të kriterit të “*rëndësisë së asaj çfarë rrezikon kërkuetin*”, pra pasojës që i shkaktohet atij nga tejzgjatja e procedurave gjyqësore. Për këtë kriter shumica ka vlerësuar se pretendimet e kërkuetit, në thelb, lidhen me të drejtën e tij për dëmshpërblim sipas parashikimeve të KPC-së, prej MD-së dhe MF-së, për shkak të sjelljes së prokurorisë për mosarsyetimin e vendimit të mosfillimit të procedimit penal të kallëzuar nga kërkueti. Prandaj, sipas shumicës, e drejta për dëmshpërblim nuk lidhet me interesa “*vetjakë e jetësorë*”, duke qenë se të drejtën për arsyetimin e plotë të vendimit të prokurorisë kërkueti e ka fituar me vendim gjyqësor të formës së prerë të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, e cila ka urdhëruar prokurorinë të kryejë arsyetimin e plotë të vendimit. Ndaj, shumica ka vlerësuar se dëmshpërblimi në vlerën 100.000 lekë, në kushtet kur gjykata e apelit është e mbingarkuar, nuk është çështje e cila duhet të ketë përparësi në radhën e shqyrtimit të çështjeve nga gjykata e apelit (*shih paragrafin 29 të vendimit*).

6. Në vlerësimin tonë, ashtu siç ka pohuar edhe Gjykata, disa kategori çështjesh, për shkak të natyrës së tyre, kërkojnë përshpejtim të posaçëm të gjykimit. Në këto raste duhet të merret parasysh rëndësia e asaj çfarë rrezikon kërkueti në procesin gjyqësor, pra rëndësia që ka për të e drejta objekt gjykimi. Kjo do të thotë se disa çështje që lidhen me interesa “*vetjakë e jetësorë*” lipset të trajtohen

me përparësi dhe shpejtësi të veçantë. Lista e këtyre çështjeve nuk mund të jetë shteruese dhe verifikimi i kriterit të interesit të kërkuarit në proces verifikohet nga Gjykata rast pas rasti (*shih vendimet nr. 6, datë 16.2.2023; nr. 35, datë 1.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Mbi bazën e standardit të mësipërm vlerësojmë se në çështjen konkrete marrin rëndësi dy aspekte. Së pari, e drejta e shpërblimit të dëmit dhe masa e tij për një individ të moshës 72-vjeçare nuk mund të konsiderohet se nuk përbën interes vetjak të rëndësishëm të tillë që të nxirret përfundimi se nuk ka shkelje të së drejtës kushtetuese për gjykim brenda një afati të arsyeshëm. Së dyti, rrethanat konkrete të çështjes, pra “kompleksiteti i ulët i çështjes” në raport me “kohëzgjatjen e konsiderueshme prej pothuajse 5 vjetësh në gjykatën e apelit”, nuk justifikojnë përfundimin e shumicës se nuk ka shkelje të së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm, sepse përndryshe e shndërron këtë të drejtë në iluzive dhe cenon besimin publik te sistemi i drejtësisë.

Në përfundim, bazuar në argumentet e përmendura më sipër, vlerësojmë se në rastin e kërkuarit Gjykata duhej të kishte vendosur pranimin e kërkesës.

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Marjana Semini, Sonila Bejtja